

גשארנו חסרי-מענה. אחרי ששפכנו את לבנו, שוב לא יכולנו להתרגו. השיחה נסתיימה בהבטחה כללית שמעתה נפתח כולנו דף חדש. הגדוד המשיך להצטיין, וכבודו של צ'רה עלה בעינינו.

המרידה השנייה

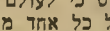

למחרת הקרב על גבעה פרצה מרידה שניה. היינו עייפים ורצוצים אחרי עשרת ימי הקרבות הבלתי-פוסקים, בהם כמעט ולא ישנו, לא התרחצנו ולא התפשטנו. היינו בטוחים שהצלנו את המולדת. התואר החדש שלנו, שועלי שמשון, שיכר אותנו. הרגשנו את עצמנו כאנשי-קומנדו לכל דבר, ובהיכנס ההפוגה לתוקפה ציפינו לחופשה של שבועיים-שלושה כדי להגות את מעמדנו החדש והנשגב בחברת בנות תל-אביב הגלמודות. תחת זאת נאמר לנו שאין כל חופשות — וכי מתחילים אימונים מפרכים. שוב נכתבה פטיציה אחת במאה העתקים. הפעם: בקשה להעברה לגדודו של משה דיין, שגם הוא קרא לעצמו "קומנדו" והיה מצוייד, כמו שועלי שמשון, בניפים קרביים. כמו בפעם שעברה, נערכה שיחה בחזרה-מיטות. שוב דיבר אלינו כגבר אל גברים, בעלי רמה שווה, אם כי הדרגות שונות. "לחמתם בסדר, אז מה? היו לכם אבדות קלות. לפלוגות אחרות היו אבדות הרבה יותר קשות. פלוגה א' הרוסה. האם אתם חושבים שמגיע לכם חופש לפנייהם? אני צריך אתכם כעתודה. אולי יום-יומיים אוכל להסתדר בלעדיכם. אבל... לקחנו את היומיים, מיהרנו לתל-אביב ונשארנו ידיים טובים. בלבנו סיכמנו כי 'צ'רה הוא צ'ארס!" — מהמאה לא מבוטלת בחברה ההיא. מובן שלא חלמנו להצטרף באמת לגדודו של דיין. היו שרויים בינינו יחאים של התחרות. וחוששני שהתיחסנו אל אותו גדוד בזלזול שחצני. זילזול זה גבר בפעם היחידה בה פעלנו בשכנות, בקרב על כרתייה. חשבנו את עצמנו לעכבריי-חיות נוקשים ומשופשפים, בעוד שאנשי דיין נראו לנו כחבורת שתיץ ורושם. פעם אחת התפרצה סינה זו בצורה גלויה. כבר אז הצטיין דיין בכשרון-אירסומת רב. אחד הכתבים הצמודים אליו כתב רשימה גדולה שהפכה אותו לגיבור שועלי שמשון, ושייחסה לו את רוב הקרבות שלנו. כל עתוני המדינה העתיקו את הכתבה. אנוחנו בבסיס הקרבי שלנו, רתחנו.

התוצאה הייתה אחת השליחיות המזוורות ביותר של המלחמה. באישור המג"ד, ניתנה לי מכונית ונהג. המספא השאיל לי את השטייטר שלו, תת-מקלע רב-רושם, שלא ידעתי להשיג תמשי בו. מלחה ברכתם של צ'רה ושל אריה שפאק, יצאתי למשימת — לשכנע את עורכי העיתונים בתל-אביב להכחיש את הסיפור הברוי, לכתוב את האמת. קשה לי לתאר איך נראיתי לאותם עיתונאים מכובדים — צעיר פרוץ, בלתי-מגולח ובלתי-רחוץ מזה עשרה ימים, ששם את תת-המקלע על השולחן לפניו, ושמצאוריו מתנוססת דמותו המלוכלכת-עוד יותר של נהגו המזויין והפרוע.

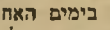
לא היה לי כל קושי להשיג את תיקון העוול. למחרת היום היו כל עתוני המדינה מלאים סיפורים על גבורות שועלי שמשון והגדוד שהם שייכים אליו (אינו זוכר אם הצנוורה העבירה את שמו של צ'רה עצמו).

אבידן וצ'רה

מה היה יחסנו אל צ'רה אז? את שמעון אבידן הערצנו. את צ'רה צור הערכנו. אבידן הכל היה בעינינו דמות — אדם דגול מרובה, האבא של כולנו, האיש אשר למענו הולכים בלב שקט לקראת המות, בבטחון מוחלט כי לעולם לא ישלח אותם ללא צורך, שידאג ככל יכולתו לנוע אבידות, שיבכה בלבנו על כל אחד מן הנופלים. צ'רה תפס בלבנו מקום אחר. הוא לא היה אבא. יותר מעין אח גדול שרבים עמו תכופות, אך משלימים עמו בכל פעם. הערכנו אותו מפני שראינוהו אמיץ-לב בקרב, יעיל כמפקד, שיקח בכך-אדם.

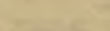
מכל שיחה עם אבידן יצאנו כמו מכונית, בהרגישנו שעברנו חזיה. מכל שיחה עם צ'רה יצאנו כמצבירוח מרוכב, בידענו שהתמודדנו עם איש בעל מיקחות חריפה, ובסתר לבנו שאלנו את עצמנו: "איפה הוא דפק אותנו?"

המרידה השלישית שלי אירעה בימים האחרונים של הגדוד בחזית הדרום. חורנו מקורס מסיכפים. כל משתתפי הקורס חזרו לפלוגותיהם. אולם אנחנו, השועלים, נצי טחינו לעבור לפלוגה אחרת בגדוד, פלוגת רגלים של אנשי גז'ל ירוקים, שירדו זה עתה מן האוניות. הרגשנו את עצמנו כאנשים שגורשו מביתם, ולבנו היה מר כפלים מאחר והובטח לנו. לפני צאתנו לקורס, שנחזור לפלוגה. שלום כהן ואני ישבנו, כתבנו למג"ד כי אנו מתפטרים מדרגתנו החדשה, לאור הפרת ההבטחה שניתנה לנו. הרוזנו מיד לראיון עם המג"ד. קראנו להיכנס כל אחד לחוד. בפעם היחידה בחיי ראיתי את צ'רה מרוגז. הוא הודה בגלוי שהפר הבטחה. "אז מה? אינני יכול לקיים אותה. אני צריך מסיכפים בשביל המנויסיים החדשים. מישהו מוכרח לעשות את זה. אם אתם, החתיקים, תשתמשו מזה, מי יעשה זאת?"

הפעם התעקשתי עד הסוף. דרשתי לחזור לפלוגה בה גדלתי, שהכילה את כל חברי וידידי. צ'רה האשים אותי בעריקה. מאחר שפלוגתי החדשה הייתה צריכה לצאת עוד באותו ערב למוצבי כסיספאלוגיה. אמרתי שאני מוכן לצאת, כדי להוכיח לו שאיני עריק — אך שאחז זור לשביתתי למחרת חזרנו למחנה.

יצאתי למוצבים כשאני מרוגז, במצבירות של לא-איכפתיות מוחלטת. כמעט למחרת היום נפצעתי — לא מעט באשמת מצבירוחי זה. כשעברתי את המשבר הראשון בבית-החולים, מצאתי על השולחן שלידי מתנה, עם כמה שורות בכתב-ידו של צ'רה. הוא איתל לי איחולי החלמה מהירה.

בסוף המהומה היה ברור כי צ'רה יעלה בסולם הצבאי. הוא היה אחד המגידים המצליחים של המלחמה. פרישתם ההמונית של אלופי השומר-הצעיר ואחדות-העבודה הקטינה בהרבה את מספר המומעמדים לתפקידים הראשיים. במשך זמן-מה היה צ'רה ראשי-מטהו של דיין בפיקוד הדרום. עלייתו של דיין, בן האצולה הנהללית, הייתה מהירה יותר מוז של צ'רה. בן משפחה פשוטה מתל-אביב, למרות שמבחינת האוריינטציה הפוליטית לא היה ביניהם הבדל גדול. ואילו לסקוב מצא חן בעיני שר-הבטחון בשל עברו כקצין בריטי. מרד פשוט לפעילותו הקרבית של צ'רה: הגדוד שלנו השיא את הארצי במספר ההרוגים, מבין כל גדודי צה"ל בימי מלחמת תש"ח. צ'רה עבר מחזית הדרום. בימי כהונתו של דיין כרמטכ"ל כיהן צ'רה כאלוף פיקוד המרכז. בתפקיד זה היה מפקדו של יסקה שדמי בימי מאורעות כפר-קאסם, והעיד במשפט כי קיו מטה החזית היה מנוגד לפעולה זו. קיו זמנים בהם היה נזמה כי צ'רה — שנשא בינתיים לאשה את רחל שטרן היפה, בתו של סוחר-ברזל אמיד — יפנה לשדה הכלכלה. הוא למד מינהל בארצות-הברית, נראה כממועד בטוח לתפקיד מנהל אחד המפעלים הממשלתיים הגדולים. אולם כאשר החליט תחת זאת ללמוד בבית-ספר צבאי אמריקאי גבוה, נסתבר כי האלוף צ'רה צור — שהוא גם ידידו הקרוב של שמעון פרס — יחכה בכל זאת למינוי צבאי. לפני חודשיים חזר צ'רה לביתו החד-קומדי, כשהוא מחכה למינוי החדש, אחרי שיחתו עם דויד בן-גוריון. השבוע אישרה הממשלה את כניסתו של צ'רה לתפקיד הרמטכ"ל, החל באחד בינואר. האנשים שהכירוהו בתור מפקד גודום, סקרנים להיחזק כיצד יוכיח את עצמו בתפקידו החדש.

הצוות החדש
הרמטכ"ל הבא בחברת מפקדי שני החילות העיקריים של כוח-המחץ הישראלי: אלוף-השירותן שמחה (בידונין) ברלב (מימין), עם אשתו (תמר) ואלוף-האוויר עזר ויימן, כפי שצולמו בהצגת להקה צבאית

על הגיפ ותפס את ההגה במקומו. גיפ שני ירד מן הכביש, עלה על שוחה מאויישה, דרס אנשים. הכל ארך כמה שניות. באותה דהרה חורנו כלעומת שבאנו. רק למחרת היום נודע לנו מה, בעצם, קרה: המצרים נדהמו ממכת-הפתע, נטשו את נשקם וברחו על נפשם, בהשאירם אחריהם הרוגים ופצועים. גבעה 105 עברה לידינו. פצועינו הוצאו מן השטח עד האיש האחרון. רק כעבור שבועות הבינונו שזו הייתה ההכרעה: מאותו רגע, ועד סוף המלחמה, חלפו המצרים מהתקפתם, עברו להגנה. מאותו רגע והלאה היינו אנחנו התוקפים, הכובשים ומבוקעי-הדרך. לגבי עתיד המדינה, הייתה עוד משמעות לפעולה: מפקד הכוח המצרי באותו מוצב, האיש שמוגר עלידי צ'רה, היה רבי-סרן בשם גמאל עבר אל-נאצר, שנפצע מאש הגיפיים. על פעולה זו זכתה פלוגתנו רשמית, בפקודת מטה החטיבה, בתואר שועלי שמשון. היה ברור לכולנו כי צ'רה הוא שועל-לכבוד.

בין קרב לקרב, לא קל היה להיות המג"ד שלנו. חוששני שהיינו הבורה סוררת ומורדת. היינו ממושמצים מאד בכל הנוגע לפעולות, אך היינו מפונקים מאד בכל הנוגע ליחסים בין הדרגות, למשטר ולנוהג. היה קל לפגוע בנו, וכאשר נפגענו, היינו נוקטים בשיטה פשוטה: מרידה פלוגתית. לא חסרו בעיות עוינות. אנחנו, הטוראים, היינו ברובנו באמצע שנות העשרים שלנו. כמפקדים ניתנו לנו בגורר קורס מסיכפים, שבאו ישר מן הגז'ע. הם היו צעירים מאתנו בחמשי-שבע שנים. מכיון שהיו בקורס שעה שעברנו את טבילת האש, היה לנו נסיון קרבי הרבה יותר ארוך. יום אחד החלטנו כי די לנו — אנו תובעים את סילוקם של חלק מן המפקדים. החברים הטילו עלי לכתוב "פטיציה". כל חברי הפלוגה חתמו — והמיסמך נשלח למג"ד. הלה טירב לקבלו, כי לפי הנוהג הצבאי הבריטי, חתימה קולקטיבית דינה כמרידה — אחד הפשעים החמורים ביותר במלוח הצבאי. אך היינו עם קשה-עורף. לקחנו את הפטיציה בחזרה. חילקנו בינינו גיררות, וכל אחד מאתנו העתיק את הפטיציה בכתב-ידו. מסרנו למטה הגדוד ערימה של מאה פטיציות אישיות. צ'רה חשד בי כי אני מנסח המיסמך, ועל כן נקראתי לראיון עם המג"ד. תחילה איים בשליחתנו לבית-הסוהר, לאחר מכן פנה למצפוני ודרש שאחזור לשכנע את חברי. עניתי שדלותי משכנע איש, כשאני עצמי אינני משוכנע. הצעתי שיבוא אלינו וישכנע אותנו בעצמו. קשה לתאר מיכחן קשה יותר למג"ד בשעת מלחמה. הוא יכול היה לשלוח אחדים מאתנו לבית-הסוהר, ובוה היה מחסל את הפלוגה ככוח לוחם. אדם אינו מסכן את חייו לילה-לילה כאשר הוא סבור כי נעשה לו עוול. מאידך, לא יכול היה מפקד להיכנע לדרישה כה חוצ' נגית של טוראיו, מבלי לאבד כל שריו של פרסטיגיה, ועם זאת את יעילותו כמפקד. לפתע עברה שמועה בפלוגה: צ'רה בא להדרינו. הוא התישב על אחת המיטות, היך ואמר בפשטות: "נו, נשמע מה בפיכם!" דרשנו כי תהיה זאת שיחה אישית — המג"ד עם הטוראים, שלא בנוכחות מפקדינו. צ'רה נענה באותו חיוך, והמפקדים יצאו. שפכנו בפניו את לבנו — את כל העולות האמיתיים או המדומים שנעשו לנו, מקרים שקרו בפעולות. הוא הקשיב לכל דברינו בסבלנות. בסוף אמר: "אז מה אתם רוצים שאעשה? אתם אנשים מבוגרים, לא ילדים. שימו את עצמכם במקומי. חלק מהמסיכפים לא מוצא חן בעיניכם. נגית שאתם צודקים — אז מה? אין לי אחרים. יש בצבא חוסר עצום בכוגרי-קורסים. האם נפסיק בגלל זה להילחם? בהזדמנות ראשונה אשלח אתכם לקורס ותהיו מפקדים בעצמכם."